

Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

HE 52/2026 vp

Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Kaakkois-Suomen poliisilaitokselta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä liittyen ns. pakti -kokonaisuuden edellyttämistä lain-säädäntömuutoksista. Laajasta kokonaisuudesta olen tätä lausuntoa varten pyrkinyt poimimaan ensisijaisesti ne asiat, joilla voi olla vaikutusta paikallispoliisin toimintaan. Toisin sanoen olen arvioinut niitä säännöksiä, joilla on vaikutusta poliisille nykyisinkin kuuluviin tehtäviin liittyen kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten vastaanottamiseen, rekisteröintiin sekä kielteisten päätösten tiedoksiantoon tai maastapoistamisen täytäntöönpanoon. Näiden lisäksi arvioin myös seulontamenettelyä koskevia säännöshdotuksia.

Seulontamenettely on kannatettava ja toimiessaan koko unionin alueella varmasti edesauttaa rikollisten taikka yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle vaarallisten kolmannen maan kansalaisten maahanpääsyn torjuntaa.

Seulontamenettelyyn esitetyt toimivaltuudet vaikuttavat sinänsä olevan riittävät. Sikäli kun esitetyissä säännöksissä puhutaan etsinnän suorittamisesta, voisi olla perusteltua viittaus pakkokeinolaissa säädettyihin etsintämenettelyihin. Säännös ei antane toimivaltuutta matkapuhelimiin tai vastaaviin laitteisiin kohdistuva etsintään (laite-etsintä), johon nykyisin pakkokeinolain puolellakin tarvitsee tuomioistuimen luvan. Toimivaltuus tällaiseen etsintään todennäköisesti edesauttaisi seulontamenettelyn tavoitteita.

Seulonnan toteuttamiseksi on lähes välttämätöntä säätää velvollisuudesta läsnäoloon seulontamenettelyssä. Seulontapaikan osalta arvioin, että poliisivankiloissa tuskin voidaan säilyttää seulottavia kolmannen maan kansalaisia pidempiä aikoja. Tähän hakisin rajan poliisilain mukaisista vapauden menetyksistä, joiden kesto on enimmillään 24 tuntia. Näin ollen olisi erittäin tärkeää, että seulottaville kolmannen maan kansalaisille olisi osoittaa riittävästi seulontamajoituspaikkoja, jotka olisivat maahanmuuttoviraston järjestämän vastaanottokeskuksen taikka säilöönottoyksikön yhteydessä. Määrälliseen tarpeeseen en osaa ottaa kantaa.

Riippumattoman perusoikeuksien seurantamekanismin osalta on perusteltua säätää tämä tehtävä yhdenvertaisuusvaltuutetulle, jonka virkamiesten kanssa poliisi on tähänkin saakka tottunut tekemään yhteistyötä muun muassa maastapoistamisiin liittyen. Poliisiin menettelyyn seulonnassa liittyvät kantelut on syytä kuinenkin käsitellä samoin kun muutkin kantelut poliisilaitosten oikeusyksiköissä.

Kansainvälisen suojelun hakemisen menettelyn alkuvaiheiden jako kolmeen osaan hakemuksen tekemiseen, rekisteröintiin ja jättämiseen, ei tehosta taikka suoraviivaista menettelyä nykytilaan nähden, mutta on todennäköisesti sovitettavissa nykyisiin toimintamalleihin viranomaisyhteistyössä.

Ehdotetut muutokset muutoksenhakua koskeviin säännöksiin tehostavat menettelyä, sikäli kun hallinto-oikeuksissa on kykyä käsitellä asiat säädetyssä ajassa. Erityisen tärkeää tämä on täytäntöönpanokieltoja koskevien hakemusten osalta.

Vastaanottopalveluiden lakkaaminen 60 päivän kuluttua kielteisen päätöksen saannista voi vaikeuttaa joissain tapauksissa maastapoistamismenettelyä. Vastaanottopalveluiden lakkaaminen johtaa todennäköisesti siihen, että kielteisen päätöksen saanut kolmannen maan kansalainen katoaa viranomaisten ulottumattomiin. Tähän voisi olla perusteltua säätää poikkeus, jossa esimerkiksi poliisin esityksestä vastaanottopalveluita voitaisiin jatkaa jossain muodossa 60 päivän jälkeenkin maastapoistamisen täytäntöönpanoon saakka.

Jussi Honkanen, Rikoskomisario

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 22.04.2026 klo 09:04. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Poliisipäällikkö Ari Karvonen
Apulaispoliisipäällikkö Pekka Koistinen
Rikosylikomisario Juha Junkkari
Rikosylikomisario Jyrki Hänninen

Kaakkois-Suomen poliisilaitos
Vuorikatu 1, PL 113, 45101 Kouvola
kirjaamo.kaakkois-suomi@poliisi.fi
Puhelin 0295 430 331, poliisi.fi